

81 Fragmentum lamellae argenteae insuper fastigatae, rep. et serv. una cum praecedente in museo Britannico, ubi ego tamen non vidi. Litterae punctis formatae sunt.

D E O
MARTIS
A
NUS

Deo Ma[rti] s(acrum) A.....nus...?

Lysons rel. Rom. 2 tab. 39 fig. 10.

82 Pars lamellae aeneae insuper arcuatae, litterae ex punctis formatae sunt. In museo Britannico.

DOE · MAR
Π S MW
L

Doe (pro deo?) Mar(ti)? .. s... mi (aut an?) ... s... l

Contuli. Lysons rel. Brit. Rom. 2 tab. 39 fig. 9.

83 Dorchester, rep. a. 1730 in digging a sawpit behind the lion inn, on the westside of the town. Ara alta p. 3, lata p. 2 dig. 9, servabatur in Little Wittenham, quod praedium erat Georgii Oxenden baronis. Num adhuc extet ignoro.

I · O · M
ET NMINB · AVG
M · VAR · SEVERVS
· B · ES ·
5 ARAM · CVM
CANCELLIS
· D · S · P ·

Horsley p. 339 *Oxfordsh.* 1 cf. I. Ward apud eundem p. 352 (inde Wesseling ad itinerar. p. 483; ex hoc Mur. 12, 4; ex Horsleio item per Bimardum Mur. 130, 1; Goughs Camden 2 p. 28 et 1 tab. 17 fig. 11; ex Mur. et Saxii miss. 1 p. 39 Orell. 1806); Skelton *illustrations of Oxfordshire* (1823), *Dorchesterhundred* p. 2.

Cf. Henzen 5786 *cancellis circumdatis*, 6774 *aram et aediculam cum columnis et cancellis*.

Nomen solvi solet *Vari(us)*; sed fuit fortasse *Vatr(ius)*.

84 85 86 In Rooky Wood (Rockley Wood GOUGH) prope Nucelles in Barkway parish, Hertfordshire, in fodina calcaria a. 1743 reperta sunt sigillum Martis gradientis aeneum (altum dig. 7), lamella aenea non scripta, septem lamellae argenteae inauratae, in quarum tribus Martis item signum opere anaglypho inter varia ornamenta conspicitur, in duabus Volcani, in reliquis ornamenta. Secundum formas quae folia vel flores expriment, lamellas ad signa militaria pertinere iudicavit LYS., sed hoc valde incertum est. Servantur in museo Britannico; litterae punctis indicantur lectuque difficiles sunt.

84 Folium altum dig. 21, latum 10

85 Folium altum dig. 8, latum circiter 4

In tabella ansata:

MARTI
TOVTATI
TI · CLAVDIVS PRIMVS
ATTI · LIBER
5 V · S · L · M

Mars armatus
stans intra
aediculam

Infra in tabella ansata

titulus scriptus est

D · MARTI · ALATORI

DVM · CENSORINVS

GEMELLI · FIL

V · S · L · M

86 Lamina Volcani imagine insignita, in tabella ansata

MVLco

Contuli meaque causa denuo inspexerunt Aug. Franks et A. S. Murray amici Londinienses. J. Ward *philos. transact.* 43, 1745 p. 349 ss. tab. I II (inde Goughs Camden 2 p. 65) qui n. 86 omisit; D. Lysons rel. Brit. Rom. 2 tab. 40 et 41 fig. 2 et 4 (inde *Annales encyclopéd.* 5, 1818 p. 153 n. 84 tantum); Smart Lethieullier ms. 2 f. 99. 100 accurate.

84, 2 IOVIALI Ward de Diocletiano cogitans, IOVIAFI Lys. LOVTATI Leth. T primam perspicuam esse affirmant amici. 3 TB Ward, TP Lys. Teutates sine dubio a Marte hoc Toutate non diversus ex Lucano 1, 445 notus est. Cf. C. I. L. 3, 5320.

85, 1 ALATOR Ward de castris Alatorum cogitans. AEATORI Lys. Videtur ita legenda d(eo) Marti Alatori Dum(nonius?) Censorinus Gemelli fil(ius) v. s. l. m. 86 ΛΛΛ<O Lys.

XII. CAMVLODVNVM,

COLONIA VICTRIX

(Colchester).

Accedunt Essex, Suffolk, Norfolk, Cambridgeshire, Bedfordshire, Huntingdonshire.

Camalodunum Britanniae oppidum primum a Plinio (n. h. 2 § 187) ex commentariis fortasse Agrippae memoratur. Dio deinde (60, 21) anno p. C. 43 Claudium post devictos ad Tamesim Britannos τὸ Καμολόδονον, τὸ τοῦ Κωνσταντίνου βασιλείου cepisse refert. Ex Taciti autem narratione Ostorium Scapulam, consularium Britanniae secundum, redigisse paulatim in formam provinciae proximam partem Britanniae additamque insuper veteranorum coloniam (Agric. c. 14) deducendum est; atque ibi quidem nomen eius non addidit. Accuratius vero idem refert in annalibus (12, 32), scilicet anno p. C. 51, cum Iceni, Brigantes, Silures rebellassent, per P. Ostorium legatum coloniam Camulodunum (ita hic et deinceps liber Mediceus) valida veteranorum manu deductam in agros captivos, subsidium adversus rebelles et inbuendis sociis ad officia legum. Plura deinde de ea disserit ubi Boudicca Icenorum reginae contra Suetonium Paulinum, legatum Neronis, rebellionem narrat (a. p. C. 61; cf. supra cap. XI p. 32). Ait enim in coloniam Camulodunum recens deductos veteranos incolas domibus expulisse, agris exturbasse, captivos servos eos appellando, foventibus impotentiam veteranorum militibus similitudine vitae et spe eiusdem licentiae

(ann. 14, 31). Denuo igitur veterani eo deducti erant; tamen praeterea etiam praesidium erat militare, cum milites ibi in castris fuissent quamvis pauci. Pergit Tacitus ita: ad hoc templum divo Claudio constitutum quasi arx aeternae dominationis aspicietur; delectique sacerdotes specie religionis omnis fortunae effundebant. Addit deinde coloniam fuisse nullis munimentis saeptam, quod ducibus Romanis parum provisum esset dum amoenitati prius quam usui consuleretur; delapsum denique nulla palam causa Camuloduni simulacrum Victoriae ac retro conversum, quasi cederet hostibus, aliaque portenta observata esse, antequam modica quae inerat militum manus una cum haud amplius ducentis a Cato Deciano procuratore in auxilium missis, sed sine iustis armis, qui in templum se conglobavissent, biduo obsessi essent expugnatique. Templi illius Camulodunensis festi memoriam fecisse Senecam in divi Claudii ἀποκαταστάσει (c. 8 parum est quod templum in Britannia habet? quod hunc barbari colunt et ut deum orant μωροῦ εὐχάτου τυχεῖν?) dudum observatum est. Cum a Claudii legato primum, ut videtur, veterani Camulodunum in coloniam deducti essent (Tacit. ann. 12, 32), Claudiaei ei nomen fuisse vulgo creditur;